

Motion till riksdagen

1989/90:Bo238

av Agne Hansson m.fl. (c)

Stödet till allmänna samlingslokaler

Allmänna samlingslokaler är en mycket viktig tillgång för vårt samhälle. De är tillgängliga för hela föreningslivet på lika och skäligena villkor. Genom att det finns allmänna samlingslokaler kan föreningslivet ges möjligheter att verka i ändamålsenliga lokaler.

En bra samlingslokal är ofta en förutsättning för att större grupper ska kunna samlas och därmed en förutsättning för delaktighet i samhällsutvecklingen och en förutsättning för att ortsbornas och stadsbornas engagemang i den egna bygdens och närsamhällets utveckling ska kunna tas tillvara. Även som bas för kulturlivet spelar samlingslokalerna en viktig roll. Ett aktivt kulturliv betyder mycket för ortens utvecklingsmöjligheter. Samlingslokalen är också många gånger ett samlingsställe för social gemenskap.

Det finns ett stort och väldokumenterat behov av nya samlingslokaler, liksom av upprustning och modernisering av befintliga lokaler. De statliga anslagen till samlingslokalerna har dock urholkats kraftigt under senare år, vilket lett till att väntetiden i dag för en lokal samlingslokalförening är ca 6 år. Från det att en förening bestämmer sig för att skaffa en samlingslokal dröjer det alltså minst 6 år innan föreningen kan komma igång med byggnationen. Detta är naturligtvis djupt olyckligt, eftersom planerna ofta bygger på en stor ideell arbetsinsats och ett stort personligt engagemang från ett antal människor. Risken är naturligtvis uppenbar att entusiasmen hinner svalna under den långa väntetiden.

Samnyttjande av allmänna samlingslokaler

I samband med den svenska landsbygdskampanjen "Hela Sverige skall leva" samlades studiecirklar och utvecklingsgrupper över hela landet för att diskutera sin bygd, dess förtjänster och utvecklingsmöjligheter. I ett brett samarbete mellan olika grupper har nya idéer och ett nytt hopp för landsbygden fötts. Det har tydligt demonstrerats vilken enorm resurs människorna är för möjligheten att föra en offensiv regional och landsbygdsolitik.

Många av de grupper som arbetat med sin bygds utveckling inom ramen för landsbygdskampanjen har kommit fram till att en av lösningarna på aktuella problem i bygden är att skaffa sig en bra samlingslokal.

En del samlingslokaler har, genom samnyttjande, utvecklats till servicecentrum för bygden. Andra verksamheter har samlokaliseras med eller

t.o.m. samnyttjat lokalytorna med de traditionella föreningsverksamheterna. Ornö bygdegård i Stockholms skärgård är ett exempel på detta. Där inryms förutom samlingslokaler även förskola, distriktssköterskemottagning och post. I Fröseke Folkets Hus är stora salen samtidigt gymnastiksal för skolan. Exempelen har inspirerat till efterföljd. Genom Boendeservicedelegationen har några pilotprojekt ytterligare kunnat realiseras. Tvärskogs bygdegård har samarbete med skolan om en skolsal och matbespisningen. Ånimskogs bygdegård byggs till för distriktssköterska, hemtjänst och skola.

Bostäder på landsbygden är en annan fråga som diskuterats livligt inom kampanjen. På många mindre orter saknas dels smålägenheter, dels hyresbostäder. I underlaget för statliga bostadslån får vissa gemensamhetslokaler ingå. I städerna byggs ofta stora områden samtidigt. Det kan bli rejäla närlokaler. På landsbygden byggs ofta små projekt med ett fåtal lägenheter, som inte ger underlag för några närlokaler att tala om. Bygdegården, Ordenshuset eller det lilla Folkets Hus får då fylla även denna funktion.

När man utvecklar närservicen och skapar lokaler för lokala initiativ är det framför allt kvinnor och ungdomar som får arbete. Det underlättar för äldre och handikappade att bo kvar i sin hembygd på två sätt, dels kan de få det stöd och den omvårdnad som krävs, dels få bo i en levande bygd.

Från regeringens sida gjordes under landsbygdkampanjens gång många uttalanden om vikten av att satsa på landsbygdsutveckling. Detta har skapat stora förväntningar på många håll i vårt land. Det är nu hög tid att gå från ord till handling.

För att genomföra ett samnyttjandeprojekt krävs samarbete mellan flera olika huvudmän, som annars arbetar på olika sätt och med liten erfarenhet av varandras områden.

Upprustning och byggnation av samlingslokaler finansieras oftast med hjälp av statligt upprustnings- eller anordningsbidrag som tidigare nämnts, till vilka kön idag är lång. Anslagen har inte höjts på flera år medan kostnaderna har stigit kraftigt och ansökningarna lagts på hög. Omkring 6 år beräknas det ta att få samlingslokalstöd. Kommuner som vill inrymma t.ex. barnstuguverksamhet i samlingslokalen kan inte vänta så länge. Resultatet blir att kommunen bygger ett speciellt hus eller låter barnen köa för plats tills de börjar skolan eller föräldrarna ger upp och flyttar.

Det behövs samma sektorsövergripande beslut på riksnivå som redan har börjat växa fram i kommunerna. Det behövs särskilda anslag till samnyttjande av allmänna samlingslokaler på i storleksordning 100 milj. kr. under en treårsperiod. Stödet bör utformas på samma sätt som samlingslokalstödet. För budgetåret 1990/91 föreslår vi att en beslutsram fastställs till 30 milj. kr. Vi beräknar behovet av bidrag till 15 milj. kr. för budgetåret. Stödet bör fördelas av Boverkets Samlingslokalsdelegation efter samråd med Glesbygdsdelegationen.

Handikappanpassning av allmänna samlingslokaler

Det är viktigt att alla kan få möjlighet att vara med i debatten och i gemenskapen, liksom att alla ges möjlighet att ta del av det kulturutbud som finns. Därför måste också personer med olika slag av funktionsnedsättning kunna

ta sig in i samlingslokalen och delta i verksamheten på så lika villkor som möjligt som övriga besökare.

Den som är rullstolsbunden behöver en ramp för att ta sig in i huset, tillräckligt breda dörrar och tillgång till en handikappanpassad toalett. Den som inte hör så bra har glädje av en hörselslinga.

1977 infördes ett handikappbidrag, som föreningarna kan söka för att göra sina lokaler mer tillgängliga. Bidraget begränsades till 100 000 kr per lokal 1977. Bidragstaket har inte räknats upp sedan dess, trots att kostnaderna stigit kraftigt under tiden. Faktorprisindex, som dock inte räknar in löneglidning och momshöjning, ger vid handen att 100 000 kr. 1977 motsvaras av ca 257 000 kr. hösten 1989.

Det är fortfarande många samlingslokaler som inte är tillgängliga för personer med olika slag av funktionsnedsättningar. För många av de mindre lokalerna är det nödvändigt att göra en tillbyggnad för att t ex kunna inreda en handikapptoalett. Då räcker inte 100 000 kr. långt.

Vi förordar därför att det högsta beloppet för bidrag till handikappanpassning skall höjas från nuvarande 100 000 kr. till 200 000 kr. Kostnaden för detta kan för budgetåret 1990/91 beräknas till 5 milj. kr.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar medge att beslut om bidrag för samnyttjandeprojekt under budgetåret 1990/91 får meddelas inom en ram om 30 milj. kr.,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utformande av regler för stödets användning,
3. att riksdagen beslutar att till Bidrag till samnyttjandeprojekt för budgetåret 1990/91 anvisa ett förslagsanslag på 15 milj. kr.,
4. att riksdagen beslutar att det högsta beloppet för handikappanpassning av allmänna samlingslokaler höjs till 200 000 kr.,
5. att riksdagen beslutar att anslaget B 10, Bidrag till allmänna samlingslokaler m.m., ökas med 5 milj.kr. utöver regeringens förslag.

Stockholm den 24 januari 1990

Agne Hansson (c)

Birger Andersson (c)

Elving Andersson (c)

Karin Starrin (c)

Rune Thorén (c)

Ivar Franzén (c)

Stina Gustavsson (c)

Marianne Jönsson (c)